

FORSLAG TIL UTTAELSE:

Klagen gjelder Verdens Gangs (VGs) omtale av en video, der Trond Giske danset med en ung kvinne på et utested i Oslo. Klagen omfatter også VGs håndtering og evaluering av saken. Sistnevnte resulterte i en rapport som VG publiserte.

Klager er kvinnen som danset med Trond Giske i den omtalte videoen. Hun opplever seg presset, uthengt og dårlig behandlet av VG, og reagerer på at avisen publiserte et sitat hun ikke kunne stå inne for. Klager forklarer at hun flere ganger forsøkte å få endret eller fjernet sitatet. Videre reagerer klager på VGs håndtering i etterkant av publiseringen. Hun mener avisen skulle korrigert og beklaget langt tidligere enn avisen gjorde. Dessuten opplyser klager at saken har vært en påkjønning, og hun mener rapporten inneholder en antydning om at hun lyver om det publiserte sitatet. Klager opplyser at hun var i møte med VG om evalueringsrapporten før den ble publisert, men mener informasjonen hun fikk om sine rettigheter var mangelfull. Slik klager ser det, har VG brutt flere punkter i Vær Varsom-plakaten (VVP).

VG viser til egen evaluering, der det konkluderes med at VG sviktet i dekningen og håndteringen av klager som kilde, og avisen erkjenner å ha brutt fem punkter i VVP (3.2, 3.3, 3.7, 3.9 og 4.13). Slik VG ser det, skulle det aktuelle sitatet ikke vært publisert. VG mener også at avisen skulle rettet og beklaget tidligere, og understreker at avisen fester lit til at klager snakker sant. VG avviser imidlertid brudd på VVP 3.6. VG påpeker at dette punktet gjelder utlevering av upublisert materiale til andre, mens det her er snakk om noe VG selv har publisert, i en journalistisk evaluering. VG bemerker at klager var orientert om publiseringen, og at hun også fikk komme med merknader til innholdet i forkant. Videre understreker VG at innholdet i evalueringen ble publisert under forutsetning av at det ikke berører kildevernet. Dessuten viser VG til at da evalueringen ble publisert, hadde klager blitt intervjuet om saken på TV 2. Det var derfor kjent hvem som danset med Trond Giske i videoen. I TV 2s reportasje ble også korrespondanse mellom klager og VG publisert.

Pressens Faglige Utvalg (PFU) mener denne saken belyser helt sentrale områder av presseetikken; forholdet mellom medier og uerfarne kilder, behovet for å tydeliggjøre premissene i kontakt med kilder og hvilke metoder som kan brukes.

Samtidig konstaterer utvalget at det i dette tilfellet også foreligger en massiv og uvanlig erkjennelse fra innklaget redaksjon, idet VG innrømmer flere presseetiske overtramp.

Ut fra det som er forelagt PFU, fremstår det som om VG har brukt uakseptable metoder for å få et sitat som en uerfaren kilde ikke ønsket å medvirke til, og som hun heller ikke kjente seg igjen i.

PFU understreker at intensjonen med Vær Varsom-plakaten er å hindre mediene i å påføre enkeltmennesker unødige belastninger. I møte med kilder og kontakter som er uerfarne med mediene, er det spesielt viktig at redaksjonene er seg bevisst egen maktposisjon, opptrer hensynsfullt, og er tydelige om premissene for kontakten og hva kildens bidrag til enhver form for publisering vil kunne innebære. Slik utvalget ser det, skjedde ikke det i denne saken.

Det er dessuten av betydning at mediene er åpne i sin tilnærming og lytter til hva kilden har å si. For PFU fremstår det som at VG sviktet på dette punktet. Utvalget kan ikke vite hvilke ord som falt i samtalene mellom klager og VG, men som det fremgår av VVP 3.7, plikter mediene å gjengi meningsinnholdet i det som skal brukes.

Slik utvalget ser det, skjedde hovedfeilen i denne saken før publisering gjennom kritikkverdig kildehåndtering, jf. VVP 3.3 og 3.9. Konsekvensen av dette var at saken ble fremstilt på en feilaktig måte, en måte kilden (og også andre involverte parter) ikke kjente seg igjen i, jf. 3.2 og 3.7. Feilen var videre av slik karakter at den måtte rettes og beklages, jf. VVP 4.13.

PFU merker seg at VG gjorde oppdateringer i artikkelen samme kveld. Redaksjonen har også i ettertid foretatt redigeringer og beklaget. Det omstridte sitatet ble imidlertid ikke fjernet før én måned etter publisering. Etter utvalgets mening skulle avisen rettet og beklaget raskere. Slik utvalget ser det, veier ikke redaksjonens håndtering og erkjennelser i ettertid opp for de opprinnelige overtrampene.

Når det gjelder klagen på VVP 3.6, mener utvalget dette ikke er relevant her. VVP 3.6 handler om at upublisert materiale som hovedregel ikke skal utleveres utenforstående, dette av hensyn til kildene og pressens uavhengighet. I denne saken har VG ikke utlevert stoff til utenforstående part. VG har derimot selv innhentet dokumentasjon og informasjon fra ulike parter, og publisert materialet i en egen redaksjonell evaluering. Slik utvalget ser det, må dette anses på lik linje med annet journalistisk arbeid.

Etter utvalgets mening er det presseetisk sentrale i vurderingen av VGs rapport, knyttet til kildehåndteringen og premissene. PFU noterer seg i denne sammenheng at klager fikk lese gjennom utkast til rapporten og kommentere denne i et møte med VG, og at hun også var kjent med at den skulle offentliggjøres. Samtidig merker utvalget seg at det først var i selve møtet om rapportens innhold klager ble kjent med at hun kunne ha med seg bistand. For utvalget synes det også som at klager først i selve møtet ble kjent med forutsetningene som gjaldt for gjennomgangen. Utvalget forstår at det for en uprofesjonell kilde, som står alene, kan oppleves overveldende å få en rekke premisser opplest på denne måten, uten forberedelse, i møte med et av Norges største mediehus. Det er også av betydning at det handlet om en sak som hadde vært en påkjenning for klageren over en lengre periode. Utvalget minner igjen om viktigheten av at mediene tar hensyn til maktubalansen som er mellom uerfarne kilder og mediene.

VG har brutt god presseskikk på punktene 3.2, 3.3, 3.7, 3.9 og 4.13 i Vær Varsom-plakaten.